



Study of the relationship between the development of learning experience through class participation with self-control and mental well-being among students of knowledge and information science

Saleh Rahimi^{1*}, Sara Bahrami nia²

1. Assistant Professor, Department of Information Science and Knowledge Studies, Razi University Kermanshah- Iran,
2. PhD in knowledge and information science. Payame Noor University, Mashhad -Iran

Article Info.

Received: 2018/09/26

Accepted: 2019/10/06

Abstract

Background and Objectives: One of the topics that has attracted the attention of many educators in recent decades is cooperative learning and ways to promote it among learners. Cooperative learning has been used in a variety of fields, from science to education and from business to medicine. And it has been determined that this area is of interest to researchers (Nausheen, Alvi and Munir 2013). In this study, we examined the Self-control and mental well-being of knowledge and information science students (future librarians), to understand how to effect the participation in learning and teaching them and enhance their ability to improve their performance? And is there any significant relationship between the above features of knowledge and information science students in the development of learning and teaching through participation? Students who are more compatible and with a sense of satisfaction in the community, are more active in the class or with their friends? Is the Cooperative learning environment effects in increasing the level of compatibility, satisfaction and happiness of students? Will self- control and well-being enable the student to try to learn more?

The results of this study can help university officials and academic instructors by discovering students' perceptions of class participation and, as well as identifying and eliminating factors that hinder their participation in the classroom. And also, according to the benefits of learning development through partnerships and motivational factors that may improve their classroom participation, so the level of learning in students upgraded. Therefore, the main purpose of this study is to determine the relationship between the development of learning experience through class participation and self-control and well-being of students of knowledge and information science of Razi University.

Methodology: The present study is a correlation type and conducted in a survey method. The statistical population of the study consisted of all undergraduate and postgraduate students of knowledge and information science in Razi University in the academic year 2016-2017, a total of 120 people. The sample size was 92 according to the Cochran formula. But, for the sake of more precision and considering this fact that the size of the sample size is closer to to the research population, the results are more accurate and generalizable to the whole research population. To collect data, using simple random sampling method, 110 questionnaires were distributed among students. Of these distributed questionnaires, 100 questionnaires were returned and analyzed. Two standard questionnaires were

used to collect data. The first questionnaire to measure the development of learning through the participation of students was from Shahin Majid (2010), which contains 54 questions of five options. The second questionnaire was to measure the self-control and student's well-being status, which was designed by Tangji et al. (2004). It contains 41 questions of five options. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics with the SPSS software.

Findings: Analyzing the data of this research, the findings show that the mean of self-control and well-being from the point of view of students of knowledge and information science is higher than average and in good condition. The highest mean for welfare status (4.7) and the lowest mean was related to self-control (3.85). From the perspective of the sample examined, the status of learning development through classroom participation and its dimensions were more than average and at the optimal level. The highest mean was for the effect of linguistic ability and class participation (4.18) and the lowest mean was related to barriers of participation in the classroom (2.84).

Correlation coefficient between learning through class participation and self-control of students of knowledge and information science of Razi University showed, between cooperative learning and self-control of students, there is a significant relationship. In other words self-awareness and informed choices can increase student learning. maybe the reason for this relationship is explained so that self-management using appropriate strategies and build confidence, as well as through the control of negative internal emotions like students stress and anxiety, help them adapt and coordinate calmly with the environment, and show more willing to participate in group activities, that would make it rise participation in discussions and the process of learning and teaching in the classroom and thus increase the level of learning in the students. There is a significance relationship among dimensions of the reasons for participation, benefits of participation, nature of the lesson, understanding participation by classmates and class combination with students self-control. In explaining this, we can say that students with higher self-control due to greater environmental compatibility by listening, taking note, observation, participation and questions and answers by their classmate, raise their level of knowledge and learning. Correlation coefficient between learning development through class participation and well-being of students of knowledge and information science at Razi University showed that there is a significant positive relationship between cooperative learning and well-being of students. In other words, perhaps it could be explained that students with a higher level of well-being, because of positive emotional feelings and sense of satisfaction with their circumstances, do more flexible behaviors, are more relaxed and consequently, they communicate more easily and participate more actively in the classroom. So, this leads to the development of their learning and academic achievement.

Discussion: Students who are involved in learning process are more comfortable, more satisfied and more responsible in classroom, So, this will increase the level of social skills, including compatibility and satisfaction among students. Therefore, effort for educational planning development to provide the appropriate conditions in the classroom for presenting group opinions and discussions in order to create a friendly and satisfactory environment for sharing knowledge between students inside and outside classroom is suggested. According to the results, it is suggested that in universities, the content of the courses is designed based on a group and active presentation method, as well as, the instructors also increase active participation and consequently the level of learning by training and preparing students for class participation.

Keywords: *Cooperative learning, self-control, well-being, knowledge and information science.*

***Corresponding author:**

Email: s.rahimi@razi.ac.ir

How to Cite:

Rahimi, S., Bahraminia, S. (2020). Study of the relationship between the development of learning experience through class participation with self-control and mental well-being among students of knowledge and information science. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 12(2): 81-96.



فصلنامه

مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، سال دوازدهم، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹

مقاله پژوهشی

بررسی رابطه توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خود مهارگری و بهزیستی ذهنی در میان دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی

صالح رحیمی^{۱*}، سارا بهرامی نیا^۲

۱. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه رازی

۲. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه پیام نور مشهد

اطلاعات مقاله

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۸/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۷/۱۰

چکیده

هدف: هدف پژوهش: هدف این پژوهش تعیین رابطه توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با مقوله خود مهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه رازی است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نوع کاربردی و به روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری شامل دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه رازی در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ است که در مجموع ۱۲۰ نفر است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۹۲ نفر تعیین شد. برای گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه سنجش توسعه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی مجید (۲۰۱۰) و سنجش وضعیت خودمهارگری و بهزیستی ذهنی تانگنی و همکاران (۲۰۰۴)، در مقیاس پنج گزینه‌ای استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آمار استنباطی و با کمک نرم افزار آماری اسپاس انجام شده است.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی، بیش از متوسط و در وضعیت مطلوبی است. بیشترین میانگین مربوط بهزیستی ذهنی (۴/۱۷) و کمترین میانگین، مربوط به خودمهارگری (۳/۸۵) است. همچنین میانگین یادگیری از طریق مشارکت کلاسی و ابعاد آن (۳/۴۷)، از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی، در سطح مطلوبی است. به طور کلی، نتایج نشان داد که بین مولفه‌های یادگیری از طریق مشارکت و خودمهارگری و بهزیستی ذهنی رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: دانشجویانی که در فرایند یادگیری فعال هستند و مشارکت دارند نسبت به دانشجویان دیگر احساس آرامش خاطر، رضایت‌مندی و مسئولیت‌پذیری بیشتر نسبت به کلاس و درس دارند، لذا همین امر موجب افزایش سطح مهارت‌های اجتماعی از جمله سازگاری و خوشنودی در دانشجویان خواهد شد. بنابراین، تلاش برای برنامه‌ریزی‌های آموزشی جهت فراهم آوردن شرایط مناسب در کلاس جهت ارائه نظرات و بحث‌های گروهی به منظور ایجاد محیطی دوستانه و رضایت‌بخش جهت تسهیم دانش در بین دانشجویان در محیط کلاس و بیرون از کلاس پیشنهاد می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: یادگیری مشارکتی، خودمهارگری، بهزیستی ذهنی، دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی.

*نویسنده مسئول: K_raufi@yahoo.com

استناد به این مقاله:

رحیمی، صالح، بهرامی نیا، سارا (۱۳۹۹). بررسی رابطه توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خود مهارگری و بهزیستی ذهنی در میان دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۲ (۲): ۸۱-۹۶

مقدمه و بیان مسئله

یکی از موضوعاتی که در دهه‌های اخیر توجه بسیاری از صاحب نظران عرصه آموزش و تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده است، یادگیری مشارکتی و شیوه‌های ارتقای آن در بین فراگیران است. یادگیری مشارکتی در حوزه‌های متنوعی، از علم گرفته تا آموزش، تجارت و پزشکی به کار رفته و مشخص شده است که این حوزه مورد علاقه پژوهشگران است (Nausheen, Alvi & Munir, 2013).

Slavin (۱۹۹۱) یادگیری مشارکتی را به عنوان وسیله‌ای برای تقویت مهارت‌های فکری و ارتقا سطح یادگیری، جایگزینی برای گروه‌بندی دانش‌آموزان بر اساس توانایی‌هایشان و وسیله‌ای برای بهبود روابط دانش‌آموزان از نژادهای مختلف و آماده کردن آنها به منظور ایفای نقش در فعالیت گروهی یاد می‌کند.

یادگیری مشارکتی یکی از رویکردهای نوین یاددهی و یادگیری است که در برخی نظام‌های آموزشی دنیا به عنوان جایگزینی برای پایان دادن به حاکمیت روش‌های سنتی شناخته شده است. در این روش، فراگیران به صورت گروهی در انجام وظایف مشترک کار می‌کنند و از این راه، کار خود را اثربخش می‌نمایند (Abbasi-Asl, Saadipour and Asadzadeh, 2016). این رویکرد به بسیاری از نظرگاه‌های مطرح شده در حوزه تعلیم و تربیت همخوانی و ارتباط پیدا می‌کند و بر خلاف رویکرد رقابتی، وابستگی درونی مثبت، احساس مسئولیت فردی و گروهی، انضباط درونی، پیشرفت تحصیلی، همکاری، نگرش مثبت نسبت به دانشگاه، رقابت با خود و عشق به یادگیری را افزایش داده و موجب رشد مهارت‌های اجتماعی می‌شود. به عبارت دیگر، دانشجویانی که در فرایند یادگیری فعال هستند و مشارکت دارند نسبت به دانشجویان دیگر احساس آرامش خاطر، رضایتمندی و مسئولیت‌پذیری بیشتر نسبت به کلاس و درس دارند.

بررسی Stic (۱۹۸۷) نشان داد، ۱۰ درصد از مطلبی را که دانش‌آموزان می‌خوانند، ۲۶ درصد مطلبی را که می‌شنوند و ۳۰ درصد از مطلبی را که می‌بینند به خاطر می‌سپارند. درصدهای این مطالعه به ۵۰ درصد برای مطلبی که همزمان دیده و شنیده می‌شود، ۷۰ درصد برای مطلبی که از بر شده، و ۹۰ درصد در صورتی که همزمان با از بر کردن مطلب، کاری نیز انجام شود، افزایش می‌یابد (Micheal lee, 1999).

Klimoviene & Statkeviciene، در یافته‌های پژوهش خود در سال ۲۰۰۶ اذعان می‌دارند که نه تنها یادگیری مشارکتی در زمینه بهبود مهارت‌های اجتماعی بسیار موفق است؛ بلکه تأثیر مهم‌تر آن، این است که فراگیران را برای زندگی در یک دنیای واقعی آماده می‌کند. از نظر آنها حتی در دنیای کاملاً رقابتی امروز نمی‌توان چیزی شبیه عدم مشارکت و همکاری را تصور کرد.

خودمهارگری و بهزیستی ذهنی از مهارت‌های مثبت و درونی هر فرد است که نشان دهنده درجه کیفیت زندگی افراد است. به نظر Kross & Guevarra (۲۰۱۵)، یکی از ویژگی‌های تعریف شده که انسان را از گونه‌های دیگر متمایز می‌کند، خودمهارگری است: ظرفیت تغییر اندیشه‌های خود، احساسات و رفتارهایی که آنها را با اهداف خود سازگار می‌کند. خودمهارگری، توانایی سازگاری و تغییر دادن خود متناسب با محیط است، توانایی تغییر پاسخ‌های درونی فرد و قطع تمایلات رفتاری ناشایست و اجتناب از عمل به آنها است (Tangney, Baumeister & Boone, 2004). خودمهارگری همچنین توانایی تشخیص و تنظیم امیال و عواطف است که مشخصه آن اعمال اراده، خود انضباطی و توانایی به تعویق انداختن لذت یا پاداش است (Baumeister, 2002). همچنین اسمخانی اکبری‌نژاد و اعتمادی (۱۳۹۳)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ابعاد شخصیتی افراد، می‌توانند انگیزش پیشرفت تحصیلی و بهزیستی ذهنی افراد را پیش بینی کنند.

1. Self-control

ظرفیت بالای خودمهارگری به طور نیرومندی سازگارانه است و افراد را قادر می‌سازد تا شادتر و سالم‌تر زندگی کنند. افراد دارای خودمهارگری بالا، توانایی بیشتری در مدیریت کردن زندگی، حفظ خُلقیات، ادامه تلاش برای رسیدن به هدف و داشتن پشتکار در کارها دارند. این ویژگی‌ها با موفقیت بیشتر و بهزیستی در زندگی مرتبط است. خودمهارگری بالا، در ایجاد دامنه وسیعی از نتایج مثبت در زندگی، نقش مؤثری دارد (Saeedi, Bahrami Ehsan and Alipour, 2016). بهزیستی ذهنی، نوعی شادکامی است که تحت تأثیر ادراک و قضاوت فرد نسبت به زندگی خویش قرار دارد (Diener, 1997). بهزیستی ذهنی را یک سازه چند بُعدی تعریف می‌کنند که هم زمان با حضور تجارب عاطفی مثبت و رضایت از زندگی باید فقدان حالت‌های عاطفی منفی را نشان دهد (Diener, Suh & Smith, 1997). بر اساس پژوهش میرزائی‌تشنزی و همکاران (۱۳۸۸)، افرادی که بهزیستی ذهنی بالایی دارند، بیشتر علاقمند هستند در اجتماع نقشی به عهده بگیرند، وقت فراغت پرشورتری برای خود ایجاد می‌کنند و در فعالیت‌های عمومی شرکت می‌کنند، دارای روحیه مشارکتی بیشتری هستند و عمدتاً دارای هیجانات مثبت‌اند و ارزیابی مثبت رویدادهای در حال وقوع استقبال می‌کنند، در مقابل افرادی که از بهزیستی ذهنی پایینی برخوردارند، شرایط و رویدادها را نامطلوب ارزیابی کرده و به همین دلیل هیجانات نامطلوب مانند اضطراب، افسردگی و پرخاشگری را بیشتر تجربه می‌کنند. درجه و میزان مهارت‌های بهزیستی ذهنی و خودمهارگری در افراد نشان دهنده سلامت روان و کنترل هیجانات منفی در مقابل رویدادهای نامطلوب و یا سخت است. به طوری که، می‌توان این گونه بیان نمود، با توجه به اینکه خودمهارگری و بهزیستی ذهنی از یک سو موجب کاهش هیجانات منفی مانند اضطراب و افسردگی و عدم سازگاری با محیط می‌گردد، از طرف دیگر می‌تواند در افزایش سطح رضایت، اعتماد به نفس، مسئولیت‌پذیری، کیفیت یادگیری و موفقیت در فعالیت‌های افراد موثر باشد.

به کارگیری عوامل و ایجاد شرایطی که بتواند باعث افزایش یادگیری و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان شود، یکی از رویکردهای اصلی مسئولین آموزش و پرورش و اساتید دانشگاه است، که به سرعت روبه افزایش است. بی‌شک یکی از عوامل تأثیرگذار بر یادگیری دانشجویان، احساس آرامش، رضایت، سازگاری و کنترل هیجان‌های درونی آنها است. سوال اصلی پژوهش حاضر، این است که چه رابطه‌ای بین توسعه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان وجود دارد؟ در این پژوهش سعی می‌شود رابطه عواملی مانند توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان مورد مطالعه قرار گیرد. همچنین این پژوهش در پی آن است تا وضعیت خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی را تعیین نماید. بنابراین درصدد است مشخص کند که آیا افزایش خودمهارگری و بهزیستی ذهنی در توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی دانشجویان نقش دارد یا خیر؟ آیا فرصت کار با دیگران، دانشجویان را قادر می‌سازد بهتر درک کنند و نقش فعال‌تر در کلاس درس ایفا کنند؟ بدیهی است دانشجویانی که در فرایند یادگیری فعال هستند و مشارکت دارند از اعتماد به نفس، احساس آرامش خاطر، مهارت‌های اجتماعی مثبت و بیشتری نسبت به کلاس و درس برخوردارند. همچنین می‌توان گفت دانشجویانی که از ویژگی خودمهارگری و بهزیستی ذهنی بالاتری برخوردار هستند، نسبت به محیط سازگاری و هماهنگی بیشتری دارند و همچنین نسبت به دیگر افراد با احساس خوشایندی بیشتری، در اجتماع قرار می‌گیرند. از آنجا که یکی از وظایف اصلی کتابداران تسهیم و اشتراک دانش است، مقوله یاددهی و یادگیری مشارکتی در بین آنان از اهمیت بسزایی برخوردار خواهد بود. در این پژوهش به بررسی این موضوع خواهیم پرداخت که، دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی که در آینده به عنوان کتابداران و واسطه‌های بین منابع و نیازهای اطلاعاتی مراجعین در جامعه حضور خواهند داشت، چه میزان از خودمهارگری و بهزیستی ذهنی برخوردار هستند و همچنین وضعیت یادگیری از طریق مشارکت کلاسی در بین آنان چگونه است؟ و آیا وجود ویژگی‌های فوق در دانشجویان علم و اطلاعات و دانش‌شناسی در توسعه یاددهی و یادگیری از طریق مشارکت رابطه معناداری دارد؟ آیا

دانشجویانی که سازگاری بیشتری دارند و با احساس رضایت در اجتماع قرار می‌گیرند، نسبت به دیگر افراد حضور فعال‌تری در کلاس و یا جمع دوستان خود خواهند داشت؟ آیا محیط یادگیری مشارکتی، در افزایش سطح سازگاری، رضایت و شادکامی دانشجویان موثر است؟ آیا مولفه‌های خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجو را قادر می‌سازد برای یادگیری بیشتر تلاش کند؟

تاکنون پژوهش‌هایی به صورت مستقل در رابطه با هر یک از متغیرهای این پژوهش به صورت مجزا انجام شده است، اما با توجه به اهمیت این موضوع در کشور پژوهش‌های کمی به بررسی رابطه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری و بهزیستی ذهنی انجام شده است. لذا، با توجه به اینکه عدم سازگاری، رضایت و کنترل هیجان‌ها، تأثیرات مخربی بر وضعیت روانی و زندگی اجتماعی و تحصیلی دانشجویان دارد، بررسی دقیق و ارائه راهکارهای مناسب برای پیشگیری و درمان این پدیده امری ضروری است. نتایج این پژوهش می‌تواند به مسئولین دانشگاه‌ها و اساتید دانشگاهی کمک کند تا با کشف ادراک دانشجویان از مشارکت کلاسی و همچنین شناخت و برطرف کردن عواملی که مانع مشارکت آن‌ها در کلاس می‌شود و نیز با توجه به فواید توسعه یادگیری از طریق مشارکت و عوامل انگیزشی که ممکن است باعث بهبود مشارکت کلاسی آن‌ها شود، سطح یادگیری را در دانشجویان ارتقا بخشند. لذا، هدف اصلی این پژوهش تعیین رابطه توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی است.

در خصوص توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی و خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان، مطالعاتی در داخل و خارج کشور صورت گرفته که به اختصار اشاره می‌شود. (Bahraminia, Rahimi & Mahifard, 2017) در پژوهش خود نشان دادند، بین مولفه‌های یادگیری از طریق مشارکت و اضطراب و افسردگی و نظم‌دهی هیجانی رابطه معناداری وجود دارد. (Saleh Mir Hassani, Ghorbani, Alipour and Farzad (2016)، دریافتند تعامل خودمهارگری با خودشناسی انسجامی بیشترین نقش واسطه‌ای را در تنظیم رابطه بین استرس ادراک‌شده و اضطراب، افسردگی و علائم جسمانی دارد. نتایج پژوهش Hossein Khanzadeh, Taher & Mohammadi (2015)، نشان داد بین شادزیستی و خودمهارگری و خودتنظیمی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که به کارگیری ظرفیت‌های خودمهارگری و خودنظم بخشی می‌تواند موجب شادزیستی دانشجویان گردد. (Rashid, Yarmohammadi Wasel and Fathi (2015)، دریافتند با رشد و بهبود نگرش‌های مثبت در دانش‌آموزان می‌توان انتظار افزایش بهزیستی روانی آنان را داشت. (Khazaei et al (2013)، نشان دادند که میزان افسردگی و عزت نفس بر حسب پیشرفت تحصیلی دارای تفاوت معناداری بود ولی بر حسب سن، تحصیلات و شغل والدین تفاوت معنی‌داری نداشتند. همچنین نتایج نشان داد که عزت نفس بالا نقش محافظتی در برابر افسردگی داشته و منجر به بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود. (shekari (2012)، روش یادگیری مشارکتی نسبت به روش‌های سنتی تدریس در رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان موثرتر است.

یافته‌های پژوهش León del Barco & et al (2017) نشان داد که، مشارکت گروهی موجب افزایش اعتماد به نفس در گروه می‌شود هنگامی که دانشجو با استفاده از یادگیری مشارکتی به عنوان یک گروه کار می‌کند. (Asoudeh, Asoudeh and Zarehpour (2012)، یادگیری مشارکتی بر پیشرفت تحصیلی و مهارت‌های دانش‌آموزان موثر بوده و پذیرش اجتماعی، اعتماد به نفس و توانایی‌های ذهنی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. (Duckworth, Quinn & Tsukayama (2012)، دریافتند که هوش به دانش‌آموزان در یادگیری بیشتر و دریافت نمرات بهتر کمک می‌کند و خودمهارگری موجب می‌شود دانش‌آموزان مطالعه کنند و تکالیف خود را کامل انجام دهند و در کلاس درس رفتار مثبتی داشته‌باشند در نتیجه نمره بالاتری در کارت صلاحیت خود از معلمان دریافت نمایند. (Erdem (2009) دریافت که یادگیری مشارکتی به اساتید برای برقراری ارتباط

بهتر با دانشجویان و مدرسان دیگر کمک می‌کند و همچنین یادگیری مشارکتی می‌تواند منجر به تقسیم وظایف بین اعضا گردد، مشکلات احتمالی را که در جریان تعاملات ایجاد می‌شود، حل کند، باعث ایجاد ارتباط بهتر بین همکلاسی‌ها شود و منجر به استفاده بهینه از زمان گردد. (Kocak 2008) نشان داد که، یادگیری مشارکتی باعث کاهش سطوح تنهایی و اضطراب اجتماعی در میان دانشجویان می‌شود و در عین حال میزان شادکامی را در میان آنان افزایش می‌دهد. Duckworth & Seligman (2006)، دریافتند که خودمهارگری، نسبت به هوش، پیش‌بینی کننده بهتری برای عملکرد تحصیلی است. Tangney, Baumeister & Boone (2004)، در پژوهش خود نشان دادند که خودمهارگری با سازگاری روانشناختی، پیشرفت در تکالیف، عملکرد تحصیلی و بهزیستی رابطه مثبت و معنا داری دارد.

مطالعه پژوهش‌های گذشته نشان داد، بیشتر پژوهش‌ها در داخل و خارج از ایران، مطالعاتی هستند که به طور مشخص به بررسی یادگیری مشارکتی، خودمهارگری، بهزیستی ذهنی، رابطه یادگیری مشارکتی با رشد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی و یا رابطه خودمهارگری با هوش، پیشرفت تحصیلی و بهزیستی ذهنی پرداختند. همچنین جامعه پژوهشی بیشتر این پژوهش‌ها دانش‌آموزان و دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی هستند. یکی از خلاءهای قابل مشاهده در این پژوهش‌ها، بررسی رابطه یادگیری مشارکتی بر خودمهارگری و بهزیستی ذهنی است و از آنجا که عدم رضایت و کنترل هیجان‌های منفی، تأثیرات مخربی بر وضعیت روانی و زندگی اجتماعی و تحصیلی دانشجویان دارد، بررسی دقیق و ارائه راهکارهای مناسب برای پیشگیری و درمان این پدیده، امری ضروری است که در این پژوهش سعی شده به آن پرداخته شود.

سوال‌های پژوهش

۱. آیا وضعیت خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سطحی مطلوبی قرار دارد؟
۲. آیا وضعیت توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سطحی مطلوبی قرار دارد؟
۳. آیا بین ابعاد توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی رابطه معناداری وجود دارد؟
۴. آیا بین ابعاد توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی رابطه معناداری وجود دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر نوع، توصیفی-همبستگی است و به روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ که در مجموع ۱۲۰ نفر هستند، تشکیل می‌دهند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۹۲ نفر تعیین شد. ولی به منظور دقت بیشتر و توجه به این نکته که هر اندازه حجم نمونه به جامعه نزدیک‌تر باشد نتایج دقیق‌تر و قابل تعمیم به کل جامعه است، برای گردآوری داده‌ها ۱۱۰ پرسشنامه در بین دانشجویان به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده توزیع گردید که از این تعداد ۱۰۰ پرسشنامه تکمیل و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده گردید و در نهایت داده‌های گردآوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گردید. همچنین به منظور گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه استاندارد استفاده شده است. پرسشنامه اول جهت سنجش توسعه یادگیری از طریق مشارکت دانشجویان، توسط

شاهین مجید (۲۰۱۰) شامل ۵۴ سوال پنج گزینه‌ای است که مولفه‌ای یادگیری مشارکتی شامل (دلایل مشارکت کلاسی شامل ۱۱ سوال، فواید مشارکت کلاسی شامل ۷ سوال، طبیعت درس‌ها شامل ۷ سوال، درک مشارکت کلاسی توسط همکلاسی‌ها شامل ۵ سوال، تأثیر قابلیت زبانی شامل ۴ سوال، ترکیب کلاس و مشارکت کلاسی شامل ۳ سوال، مشارکت آنلاین در مقابل مشارکت کلاسی شامل ۶ سوال و موانع مشارکت شامل ۱۰ سوال) می‌شود. روایی و پایایی این مقیاس در پژوهش بهرامی‌نیا، رحیمی و ماهی‌فرد (۱۳۹۶) تأیید شده است. پرسشنامه دوم نیز مربوط به سنجش وضعیت خود مهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان است که توسط تانگنی و همکاران (۲۰۰۴) طراحی شده است و شامل ۴۱ سوال پنج گزینه‌ای است که مولفه‌های (خودمهارگری شامل ۳۶ سوال و بهزیستی هیجانی شامل ۵ سوال) را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. روش امتیازدهی به سوالات پرسشنامه به صورت طیف پنج گزینه‌ای: خیلی موافقم امتیاز ۵، موافقم امتیاز ۴، نظری ندارم امتیاز ۳، مخالفم امتیاز ۲ و خیلی مخالفم امتیاز ۱ داده شده است. روایی و پایایی این مقیاس در پژوهش رفیعی هنر و جان‌بزرگی (۱۳۸۹) و خانزاده، طاهر و محمدی (۱۳۹۴) تأیید شده است. همچنین، تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده آمار توصیفی (فراوانی و درصد) و آمار استنباطی (آزمون همبستگی اسپیرمن) و با کمک نرم افزار آماری اسپاس انجام شد. در پژوهش حاضر نیز برای بررسی پایایی، پرسشنامه‌ها به طور مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از اعضای جامعه آماری اجرا شد و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید. در پژوهش حاضر اعتبار آزمون توسعه یادگیری از طریق مشارکت، ۰/۸۷ و برای خودمهارگری و بهزیستی ذهنی به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۸۶ به دست آمده است، که نشان داد که این ابزارها از پایایی مطلوبی برخوردار هستند.

یافته‌های پژوهش

در جداول زیر، آمار توصیفی و آمار استنباطی مربوط به دانشجویان مورد بررسی، از نظر متغیرهای مورد مطالعه در این

پژوهش ذکر شده است:

جدول ۱. توزیع فراوانی دانشجویان مورد بررسی از نظر متغیرهای جمعیت شناختی مورد مطالعه

Table1. Frequency distribution of students in terms of demographic variables

متغیرها Variables	تعداد Frequency	درصد percent
جنسیت Sex	مونث Female	65
	مذکر Male	35
سن Age	کمتر از ۲۰ سال	23
	بین ۲۰ تا ۲۵	56
	بین ۲۵ تا ۳۰	10
	بین ۳۰ تا ۳۵	8
مقطع تحصیلی Grade	بالتر از ۳۵ سال	3
	کارشناسی Bachelor's degree	79
	کارشناسی ارشد Master's degree	21
جمع Total	100	100

1. Majid

2. Tangney

یافته‌های جدول ۱، انواع متغیرهای مورد بررسی را نشان می‌دهد، از نظر جنسیت ۶۵ درصد نمونه پژوهشی مونث و ۳۵ درصد مذکر هستند. بیشتر پاسخ دهندگان ۵۶ نفر (۵۶ درصد) بین ۲۰ تا ۲۵ سال و فقط ۳ نفر (۳ درصد) بالاتر از ۳۵ سال هستند. مقطع تحصیلی ۷۹ نفر از پاسخ دهندگان، کارشناسی و ۲۱ نفر از آنان در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل هستند.

سوال شماره ۱. آیا وضعیت خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سطح مطلوبی است؟

جدول ۲. میانگین خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان مورد بررسی در نمونه کلی

Table 2. Mean of self-control and mental well-being of students

تعداد No.	انحراف استاندارد Standard deviation	میانگین Mean	مولفه‌ها Components
100	.459	3.85	خودمهارگری Self-control
100	.689	4.17	بهزیستی ذهنی Mental well-being

همان‌طور که در جدول ۲ قابل مشاهده است، میانگین خودمهارگری و بهزیستی ذهنی در دانشجویان مورد بررسی بالاتر از ۳ است، در تقسیم‌بندی امتیازات، نمرات بین ۳/۵ تا ۵ دارای وضعیت خودمهارگری و بهزیستی ذهنی بالا، نمرات ۲ تا ۳/۴ دارای وضعیت متوسط و نمرات کمتر از ۲ نشان دهنده نبود یا ضعف زیاد خودمهارگری و بهزیستی ذهنی است. لذا می‌توان گفت، وضعیت خودمهارگری و بهزیستی ذهنی دانشجویان مورد بررسی، بالاتر از سطح متوسط و در وضعیت خوبی قرار دارد. از آنجا که بیشترین میانگین مربوط به بهزیستی ذهنی (۴/۱۷) و کمترین میانگین، مربوط به خودمهارگری (۳/۸۵) بود. بنابراین، نتایج این قسمت از پژوهش نشان می‌دهد که خودمهارگری و بهزیستی ذهنی در دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی، در سطح مطلوبی قرار دارد.

سوال شماره ۲. آیا وضعیت توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سطح مطلوبی قرار دارد؟

جدول ۳. میانگین ابعاد مشارکت کلاسی دانشجویان مورد بررسی در نمونه کلی

Table 3. The average dimensions of student's class participation

ابعاد مشارکت Dimensions of participation	مشارکت کلاسی Class participation	دلایل مشارکت Reasons for participation	فواید مشارکت Benefits of participation	طبیعت درس Nature of lesson	توسط همکلاسی‌ها Classmates understanding participation	تاثیر قابلیت زبانی Language capability impact	ترکیب کلاس Class composition	مشارکت آنلاین Online participation	موانع مشارکت Barriers to participation
میانگین Mean	3/47	3/57	3.52	3/31	3/51	4/18	4/09	3/78	2/84
انحراف استاندارد Standard deviation	.538	.582	.556	.710	.726	.689	.650	.686	.666

رحیمی و بهرامی‌نیا: بررسی رابطه توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی ...

با توجه به جدول ۳، می‌توان گفت دانشجویان مورد بررسی تمامی ابعاد مشارکت کلاسی را، دارا هستند. از آنجا که میانگین کلیه ابعاد مشارکت کلاسی از دیدگاه دانشجویان بالاتر از ۳ است، می‌توان گفت میزان توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی دانشجویان مورد بررسی، بیش از متوسط و در سطح خوب است. بیشترین فراوانی مربوط به تأثیر قابلیت زبانی و مشارکت کلاسی (۴/۱۸) و کمترین فراوانی، مربوط به موانع مشارکت در کلاس (۲/۸۴) بود. بنابراین، از دیدگاه دانشجویان بیشترین توسعه یادگیری مشارکتی از طریق قابلیت‌های زبانی، سطح مهارت زبان و توانایی درک و فهم درس است. همچنین از دیگر مواردی که در توسعه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی از میانگین بالایی برخوردار است، ترکیب کلاس (مختلط بودن کلاس درس) و مشارکت کلاسی (۴/۰۹) از دیدگاه دانشجویان است.

سوال شماره ۳. آیا بین ابعاد توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی رابطه معناداری وجود دارد؟

جدول شماره ۴. آزمون همبستگی اسپیرمن برای بررسی رابطه بین ابعاد توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری دانشجویان مورد بررسی

Table 4. Spearman correlation test to investigate the relationship between dimensions of learning experience development through class participation and self-control of students

مشارکت آنلاین	ترکیب کلاس	تأثیر قابلیت زبانی	درک مشارکت توسط همکلاسی‌ها	طبیعت درس	فواید مشارکت	دلایل مشارکت	مشارکت کلاسی	مولفه‌ها
Online participation	Class composition	Language capability impact	Classmates understanding participation	Nature of lesson	Benefits of participation	Reasons for participation	Class participation	Components
.004	.401	.114	.455	.830	.823	.824	.499	ضریب همبستگی اسپیرمن (r) Spearman correlation coefficient (r)
.991	.008	.258	.017	.001	.000	.000	.021	سطح معناداری Significance level
100	100	100	100	100	100	100	100	تعداد No.

به دلیل این که کلیه ابعاد یادگیری مشارکتی، خودمهارگری در پژوهش حاضر، توزیع نرمال نداشتند ($p < 0/05$)، از آزمون‌های ناپارامتری جهت سنجش سوالات پژوهش استفاده شده است. بنابراین، برای سنجش این فرضیه از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد. همان‌طور که از نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در جدول ۴ برمی‌آید، با توجه به سطح معناداری داده شده و مقایسه آن با میزان خطای ۰/۰۵ ($p < ۰/۰۵$) با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت، ضریب همبستگی بین یادگیری مشارکتی و خودمهارگری دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی نشان می‌دهد بین یادگیری مشارکتی و خودمهارگری دانشجویان مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد. میزان همبستگی بین دو متغیر $r = ۰/۴۹۹$ بوده که این امر نشان دهنده همبستگی خطی و مثبت بین دو متغیر است. بین مولفه‌های تأثیر قابلیت زبانی و مشارکت آنلاین، با خودمهارگری دانشجویان

مورد بررسی، رابطه معناداری دیده نشد. بنابراین، فرضیه مورد نظر، در مورد مولفه‌های فوق، مورد پذیرش قرار نگرفت. در حالی که بین مولفه‌های دلایل مشارکت ($p=0/021$)، فواید مشارکت ($p=0/000$)، طبیعت درس ($p=0/001$)، درک مشارکت توسط همکلاسی‌ها ($p=0/017$) و ترکیب کلاس ($p=0/008$) با خودمهارگری دانشجویان مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین، در مورد این مولفه‌های یادگیری از طریق مشارکت کلاسی، فرض مورد نظر پذیرفته می‌شود. از میان ابعاد مشارکت کلاسی، خودمهارگری دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی بیشترین رابطه را با طبیعت درس ($r=0/830$) دارا است و پس از آن با دلایل مشارکت ($r=0/824$) و فواید مشارکت ($r=0/823$) رابطه دارد، به عبارت دیگر شدت همبستگی در این مولفه‌ها بیشتر است. همچنین از آنجا که تمامی ضرایب همبستگی در مورد مولفه‌های یادگیری از طریق مشارکت کلاسی که رابطه معناداری با خودمهارگری دانشجویان داشته‌اند، مثبت است، این مولفه‌ها در دانشجویان مورد بررسی، با خودمهارگیری دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی رابطه‌ای مثبت و مستقیم دارد.

سوال شماره ۴. آیا بین ابعاد توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی رابطه معناداری وجود دارد؟

جدول شماره ۵. آزمون همبستگی اسپیرمن برای بررسی رابطه بین ابعاد توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با بهزیستی ذهنی دانشجویان

مورد بررسی

Table5. Spearman correlation test to investigate the relationship between learning experience development dimensions through class participation and mental well-being

مشارکت آنلاین	ترکیب کلاس	تأثیر قابلیت زبانی	درک مشارکت توسط همکلاسی‌ها	طبیعت درس	فواید مشارکت	دلایل مشارکت	مشارکت کلاسی	مولفه‌ها Components
۰/۶۲۵	۰/۷۱۱	۰/۶۶۵	۰/۵۲۷	۰/۴۷۸	۰/۳۹۲	۰/۲۰۸	۰/۷۸۵	ضریب همبستگی اسپیرمن (r) Spearman correlation coefficient ^(r)
۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۸	۰/۰۳۸	۰/۰۰۰	سطح معناداری Significance level
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	تعداد No.

بهزیستی ذهنی

همان‌طور که از نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در جدول ۵ برمی‌آید، با توجه به سطح معناداری داده شده، با اطمینان ۹۹ درصد می‌توان گفت، ضریب همبستگی بین یادگیری مشارکتی و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی نشان می‌دهد، به طور کلی بین یادگیری مشارکتی و بهزیستی ذهنی دانشجویان مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد. میزان همبستگی بین دو متغیر $r=0/785$ بوده که این امر نشان دهنده همبستگی خطی و مثبت بین دو متغیر است. بنابراین، بین کلیه مولفه‌های یادگیری از طریق مشارکت ($p<0/05$) با بهزیستی ذهنی دانشجویان مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد، بنابراین در مورد کلیه این مولفه‌های یادگیری از طریق مشارکت کلاسی، فرض مورد نظر پذیرفته می‌شود. از میان ابعاد مشارکت کلاسی، بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی بیشترین رابطه را با ترکیب کلاس ($r=0/711$) دارا است و پس از آن با تأثیر قابلیت زبانی ($r=0/665$) و مشارکت آنلاین ($r=0/625$) رابطه دارد، به عبارت دیگر شدت همبستگی در این مولفه‌ها بیشتر است. بنابراین، فرضیه مورد نظر، دال بر وجود رابطه بین ابعاد یادگیری مشارکتی با بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی، مورد پذیرش قرار می‌گیرد.

نتیجه‌گیری و بحث

دانشگاه‌ها همواره در پی یافتن راهکارهایی برای بهبود کیفیت آموزش، رشد مهارت‌های اجتماعی و توسعه یادگیری دانشجویان خود هستند. یکی از این راهکارها، ارتقای سطح یادگیری از طریق مشارکت کلاسی است. سرمایه‌گذاری روی این مهارت در دانشگاه‌ها منجر به افزایش سطح کیفیت آموزش، عملکرد تحصیلی، کارآمدی، شکوفایی استعدادها، شکل‌گیری شخصیت و هویت اجتماعی دانشجویان، در نتیجه رشد مهارت‌های اجتماعی آنان می‌شود. با توجه به ماهیت حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، توجه ویژه به دانشجویان این رشته که می‌توان آنان را به عنوان رابطین بین کتابخانه‌ها و دانشجویان معرفی نمود از این جهت قابل اهمیت است، که رشد مهارت‌های اجتماعی کتابداران، موجب پاسخگویی بیشتر و رضایتمندی مراجعین کتابخانه‌ها خواهد شد، لذا این امر در رشد و بهبود شرایط مطالعه جامعه استفاده‌کننده و بهبود وضعیت فرهنگی جامعه موثر است. در پژوهش حاضر رابطه توسعه تجربه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی با خودمهارگری و بهزیستی ذهنی در میان دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی بررسی شده است.

در بررسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات این پژوهش، نتایج نشان می‌دهد که، میانگین خودمهارگری و بهزیستی ذهنی از دیدگاه دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی، بالاتر از سطح متوسط و در وضعیت خوبی قرار دارد. بیشترین میانگین مربوط به بهزیستی ذهنی (۴/۱۷) و کمترین میانگین، مربوط به خودمهارگری (۳/۸۵) بود. در تبیین این نتایج می‌توان گفت، دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی از بهزیستی ذهنی بالایی برخوردار هستند. بهزیستی ذهنی به عنوان ارزیابی و درک شخصی افراد از کیفیت زندگی‌شان اطلاق می‌شود که نشان می‌دهد دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی از رضایت و هیجانات مثبت مطلوبی برخوردار هستند. همچنین به نظر می‌رسد احساس رضایت و رغبت نسبتاً بالایی نسبت به شرایط فعلی خود دارند و نسبت به آینده خوش بین هستند. همچنین میانگین خودمهارگری در بین دانشجویان مورد بررسی نشان می‌دهد که این ویژگی در دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سطح متوسط و نسبتاً بالایی قرار دارد. بالا بودن خودمهارگری به این معنی است که دانشجویان کنترل و ثبات نسبتاً مطلوبی نسبت به احساسات و هیجانات مثبت و منفی خود دارند و در موقعیت‌های مختلف عملکرد بهتری خواهند داشت.

وضعیت توسعه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی و ابعاد آن، از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی، بیش از متوسط و در سطح مطلوبی است. بیشترین میانگین مربوط به تاثیر قابلیت زبانی و مشارکت کلاسی (۴/۱۸) و کمترین میانگین، مربوط به موانع مشارکت در کلاس (۲/۸۴) بود. بنابراین می‌توان گفت، از دیدگاه دانشجویان بیشترین یادگیری مشارکتی از طریق قابلیت‌های زبانی، سطح مهارت زبان و توانایی درک و فهم درس است، مهارت زبانی محدود نیاز به زمان بیشتر برای درک و در نتیجه پاسخگویی دارند که موجب پایین آمدن سطح مشارکت در کلاس می‌شوند. همچنین از دیگر مواردی که در توسعه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی از میانگین بالایی برخوردار است، ترکیب کلاس (مختلط بودن کلاس) و مشارکت کلاسی (۴/۰۹) از دیدگاه دانشجویان است. این گونه به نظر می‌رسد که دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی معتقد هستند که کلاس‌های که به صورت مختلط برگزار می‌شود از سطح مشارکت بالاتری برخوردار است، شاید به دلیل وجود فضای رقابتی بالا در بین دانشجویان دختر و پسر، سطح مشارکت در کلاس بالا رفته که این موضوع خود، موجب ارتقای سطح یادگیری و استفاده از مهارت‌ها و اشاعه دانش و تجارب یکدیگر می‌شود. این نتایج با پژوهش بهرامی‌نیا (Bahraminia, Rahimi, & Mahifard, 2017)، که نشان دادند وضعیت یادگیری از طریق مشارکت کلاسی در دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی در سطح مطلوبی قرار دارد، همسو است.

ضریب همبستگی بین یادگیری از طریق مشارکت کلاسی و خودمهارگری دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی نشان داد، بین یادگیری مشارکتی و خودمهارگری دانشجویان مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد. به این

معنا که خودآگاهی و انتخاب‌های آگاهانه می‌تواند موجب افزایش یادگیری در دانشجویان شود. شاید بتوان دلیل این رابطه را این‌گونه تبیین نمود که خودمهارگری با استفاده از راهبردهای مناسب و ایجاد اعتماد به نفس، و همچنین از طریق کنترل هیجانات درونی منفی مانند استرس و اضطراب در دانشجویان به آنان کمک می‌کند تا با آرامش خاطر با محیط سازگار و هماهنگ شوند و به مشارکت در فعالیت‌های گروهی تمایل بیشتری از خود نشان دهند، که این امر موجب بالا رفتن مشارکت در بحث‌ها و فرایند یادگیری و یاددهی در کلاس درس شده و در نتیجه افزایش سطح یادگیری در دانشجویان را به همراه خواهد داشت. این بخش از پژوهش با نتایج با یافته‌های پژوهش‌های (shekari, 2002؛ safari, 2016؛ Veenman et al, 2000؛ Asoodeh et al, 2012؛ Pawattana et al, 2014)، مبنی بر تأثیر مثبت یادگیری مشارکتی بر رشد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی همسو است. همچنین با نتایج پژوهش‌های (Tangney et al, 2004؛ Duckworth et al, 2006)، که نشان داند خودمهارگری با پیشرفت تکالیف و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت معناداری دارد، همخوان است.

بین ابعاد دلایل مشارکت، فواید مشارکت، طبیعت درس، درک مشارکت توسط همکلاسی‌ها و ترکیب کلاس با خودمهارگری دانشجویان مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد. در تبیین این موضوع شاید بتوان گفت که دانشجویانی که خودمهارگری بالاتری دارند به دلیل سازگاری بیشتر با محیط از طریق گوش دادن، یادداشت برداری، مشاهده، مشارکت و پرسش و پاسخ همکلاسی‌های خود سطح دانش و یادگیری خود را بالا می‌برند. همچنین به نظر می‌رسد سطح خودمهارگری بالا در دانشجویان همراه افزایش اعتماد به نفس و کاهش اضطراب خواهد بود که موجب می‌شود دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی در کلاس‌های درس مختلط مشارکت فعال‌تری داشته باشند و با استفاده از ایجاد فضای رقابتی و بهره‌مندی از تجارب و نظرهای متفاوت همکلاسی خود موجب افزایش سطح یادگیری و اشاعه دانش در بین آنان گردد. یکی از ویژگی‌های دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی داشتن مهارت تسهیم و اشتراک دانش است، زیرا وظیفه اصلی یک کتابدار پاسخگویی به نیاز اطلاعاتی مراجعه‌کنندگان است، که می‌تواند از طریق مصاحبه مرجع و پرسش و پاسخ‌های مفید که به نوعی اشتراک تجارب و آگاهی‌های خود است، انجام گیرد. شاید بتوان گفت، کتابداری که به خوبی خود را با محیط هماهنگ می‌کند و قدرت استفاده از مهارت‌هایش در حل مسائل را دارد، در انجام وظایف خود موفق‌تر عمل خواهد کرد که نتیجه آن پاسخگویی و برآورده شدن نیاز مراجع‌کننده و در نهایت افزایش رضایت آنان خواهد بود. نتایج این بخش از پژوهش با یافته‌های پژوهش داکورث و همکاران (Duckworth et al, 2012) مبنی بر تأثیر مثبت خودمهارگری بر انجام وظایف درسی و عملکرد رفتاری مثبت دانش‌آموزان در کلاس درس، همسو است.

ضریب همبستگی بین توسعه یادگیری از طریق مشارکت کلاسی و بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی نشان داد، بین یادگیری مشارکتی و بهزیستی ذهنی دانشجویان مورد بررسی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به بیان دیگر، شاید بتواند این‌گونه تبیین نمود که، دانشجویانی که از بهزیستی ذهنی بالاتری برخوردار هستند، به دلیل داشتن احساسات عاطفی مثبت و حس رضایتمندی از شرایط خود، رفتارهای انعطاف‌پذیر بیشتری از خود نشان می‌دهند، آرامش بیشتری دارند و در نتیجه راحت‌تر ارتباط برقرار کرده و در کلاس درس به صورت فعال‌تری مشارکت می‌کنند که همین امر موجب توسعه یادگیری و پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌گردد. از میان ابعاد مشارکت کلاسی که با بهزیستی ذهنی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی رابطه مثبت و مستقیم داشتند، شدت همبستگی با مولفه‌های ترکیب کلاس (مختلط بودن کلاس)، تأثیر قابلیت زبانی و مشارکت آنلاین بیشتر است. شاید بتوان گفت، کلاس‌های مختلط به دلیل وجود دیدگاه‌های متفاوت دانشجویان دختر و پسر، از پویایی و فعالیت بیشتری برخوردار هستند که موجب بالا رفتن شادکامی و مدیریت هیجان‌های درونی دانشجویان می‌گردد، در نتیجه بهتر و راحت‌تر در کلاس مشارکت می‌کنند و اطلاعات خود را با آرامش با دیگر دوستان خود به اشتراک می‌گذارند و این خود موجب افزایش سطح یادگیری و پیشرفت تحصیلی آنان خواهد شد. همچنین

دانشجویانی که از مهارت زبانی بالایی برخوردار هستند و بهتر می‌توانند موضوعات و مباحث درسی را درک کنند، از اعتماد به نفس بالاتری برخوردار هستند و با انعطاف بیشتری رفتار می‌کنند و ارزیابی مثبتی نسبت به خود دارند، در نتیجه موجب رشد و بالندگی و افزایش بهزیستی ذهنی در دانشجویان خواهد شد. این نتایج با پژوهش‌های (Asmkhani & Etemadi, 2014؛ Kocak, 2008)، که نشان دادند یادگیری مشارکتی موجب افزایش شادکامی و بهزیستی ذهنی دانشجویان می‌شود، همخوان است. همچنین با نتایج پژوهش (León del Barco et al, 2017)، مبنی بر تأثیر مثبت یادگیری گروهی بر افزایش اعتماد به نفس و احساس رضایت در کلاس که موجی یادگیری بیشتر خواهد شد، همسو است.

با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

داشتن روحیه شاد و سازگارانه و رضایت از شرایط زندگی می‌تواند بر رفتار و عملکرد فعالیت‌های افراد نقش موثر و مهمی داشته باشد. همچنین از آنجا که نتایج پژوهش نشان داد که بهزیستی ذهنی و خودمهارگری بر یادگیری از طریق مشارکت کلاسی دانشجویان رابطه مستقیمی دارد پیشنهاد می‌گردد در دانشگاه‌ها، کلاس‌های درس به گروه‌های فعال پرسش و پاسخ و محیطی پویا تبدیل شود تا دانشجویان بتوانند با اعتماد به نفس، آرامش و شادکامی ارتباط برقرار کرده و در فرایند یاددهی و یادگیری درس مشارکت داشته و نقش فعالی از خود نشان دهند.

پیشنهاد می‌گردد در دانشگاه‌ها، محتوای دروس براساس شیوه‌ارایه گروهی و فعال طراحی شوند، همچنین استایدها از طریق آموزش و آماده‌سازی دانشجویان جهت مشارکت کلاسی، میزان مشارکت فعال و در نتیجه میزان یادگیری آنان افزایش دهند. با توجه به اهمیت مشارکت گروهی در ارتقا بهزیستی ذهنی و خودمهارگری دانشجویان، پیشنهاد می‌گردد فراهم آوردن شرایط مناسب در کلاس جهت ارائه نظرات و بحث‌های گروهی به منظور ایجاد محیطی دوستانه و رضایت‌بخش جهت اشتراک و تسهیم دانش در برنامه‌ریزی‌های آموزشی مورد توجه قرار گیرد.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

References

- Abbasi, R., Sadipoor, E., Asadzadeh, H. (2016). Comparison of the Efficacy of Three Methods of Cooperative Learning on Social Skills in Second Grade Female Students. *New Educational Approaches*, 11(1), 105-124. [In Persian]
- Asmkhani Akbarinejad, H & Etemadi, A. (2014). Investigating the relationship between personality dimensions and academic achievement motivation and mental well-being of female students. *Journal of women and study of family*. 7 (23), 58-45. [In Persian]
- Asoodeh, M. H., Asoodeh, M. B., & Zarepour, M. (2012). The impact of student- centered learning on academic achievement and social skills. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 560-564. [In Persian]
- Bahraminia, S., Rahimi, S., Mahifard, S. (2017). A survey on the relationship between development of learning experience through class participation with emotion regulation, anxiety and depression among students of knowledge and information science in Razi University. *Library and Information Sciences*, 20(1), 138-165. [In Persian]

- Baumeister, R. F. (2002). Yielding to temptation: Self-control failure, impulsive purchasing, and consumer behavior. *Journal of Consumer Research*, 28(4), 670-676.
- Diener E, Suh EM Lucas RE, Smith HL. (1997). Subjective well-being: Three Decades of well-being. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276-302.
- Duckworth, A.L., & Seligman, M. E.P. (2006). Self-discipline outdoes IQ in predicting academic performance of adolescents. *Psychological Science*, 16, 939-944.
- Duckworth, Angela L. Quinn, Patrick D. & Tsukayama, Eli (2012). What No Child Left Behind Leaves Behind: The Roles of IQ and Self-Control in Predicting Standardized Achievement Test Scores and Report Card Grades. *Journal of Educational Psychology. American Psychological Association*, 104(2), 439-451.
- Erdem, A. (2009). Preservice teachers' attitudes towards cooperative learning in mathematics course, *procedia social and behavioral sciences*. 1, 1668-1672.
- Gillies, R.M. (2003). The effect of cooperative learning on junior high school student during small group. *Journal of Learning and Instruction*, 14, 197-213.
- Hossein Khanzadeh, A., Taher, M., Mohammadi, H. (2016). The Role of Self-control Capacity and Self-regulation in Explaining of Happiness in Students. *Journal of Psychological Studies*, 11(4), 97-118. [In Persian]
- Khazaei, T., Sharifzadeh, GH., Akbarnia, M. S., Piri, M., Piri, N., Ghanbarzadeh, N. (2013). Relationship between depression, self-esteem, and academic achievement of students in birjand, 2013. *Modern care journal*. 10(2), 141-148. [In Persian]
- Klimoviene, G., & Statkeviciene, S. (2006). Using cooperative learning to develop language competence and social skills. *Studies about Languages*, 8, 77-83.
- Kocak, R. (2008). The effect of cooperative learning on psychological and social traits among undergraduate students. *Social Behavior and personality*, 36(6), 771-782.
- Kross, E., & Guevarra, D.A. (2015). Self-control. In *Oxford Bibliographies in Psychology*. Ed. Dana S. Dunn. New York: Oxford University Press. 21-1. <http://www.oxfordbibliographies.com>.
- León del Barco, Benito., Mendo-Lázaro, Santiago., Felipe-Castaño, Elena., Polo del Río, María-Isabel, & Fajardo-Bullón, Fernando. (2017). Team Potency and Cooperative Learning in the University Setting. *Revista de Psicodidáctica (English ed.)*, 22(1), 9-15.
- Michael, Lee. B. (1999). A comparison of the participation in cooperative learning. Faculty of the graduate school of Texas A&M university-commerce for the degree of doctor of education.
- Mirzaei Teshnizi P, Pourshahriari M, Sheibani O. (2009). Comparison of the Effectiveness of Subjective Well Being Program and Fordyce Cognitive Behavior Method in Reduction of Depression in High School Students of Isfahan City. *JSSU*. 17(4), 291-302. [In Persian]
- Nausheen M., Alvi E., Munir S (2013). Rushda Anwar Attitudes of Postgraduate Students towards Cooperative Learning. *Journal of educational reserch*. 16(2), 107-115. [In Persian]
- Pawattana, A., Prasarnpanich, S., & Attanawong, R. (2014). Enhancing primary school students social skills using cooperative learning in mathematics, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 112, 656-661.
- Rafiei Honar, H., Jan Bozorgi, M. (2010). The relationship between religious orientation and self-control. *Psychology and religion*. 3(1), 42-31.
- Rashid, K., Yarmohammadi Vasel, M., Fathi, F. (2015). The Relationship between Time Attitude, Psychological Well-Being, and Scholastic Achievement in Students *Applied research in educational psychology*. 1(2), 73-62. [In Persian]

- Saeedi, Z., Bahrami, H., Alipour, A. (2016). Self-Control And Health: The Moderating effect of Self-Compassion. *Quarterly journal of health psychology*, 5(19), 85-98. [In Persian]
- Salehmirhassani V, Ghorbani N, Alipour A, Farzad V. (2016). The mediating role self-knowledge process (integrative self-knowledge and mindfulness) and self control in regulating of relationship between perceived and objective stress and anxiety, depression, and physical symptoms. *rph*. 10(3), 1-15. [In Persian]
- Shekarey A. (2012). Effects of cooperative learning on the development of students' social skills. *Educ Strategy Med Sci*. 5(1), 31-37. [In Persian]
- Slavin, R. (1992). Summary of research on participatory learning, translated by Fatemeh Faghihi Qazvini, *Quarterly Journal of Education*. 8(30), 130-114. [In Persian]
- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of Personality*, 72, 271–322.
- Veenman, Simon and Others. (2000). The effect of cooperative learning on students learning. *Educational Studies*, 26, 3-38.

COPYRIGHTS



©2020 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)